

Művészeti politikánk időszerű kérdései

Tóth Dezső kulturális miniszterhelyettes
tájékoztatója Szegeden

Tóth Dezső kulturális miniszterhelyettes tegnap, csütörtökön délután Szegedre látogatott. A megyei pártbizottságon találkozott dr. Tamasi Mihállyal, a megyei pártbizottság osztályvezetőjével. A találkozón ott volt dr. Csukás István, a JATE Bölcsészettudományi Karának dékánja is. Ezután Tóth Dezső a TIT Kársz utcai klubjában művészeti politikánk időszerű kérdéseiről tartott tájékoztató előadást a művészeti szövetségek területi szervezeti vezetőinek, alkotó művészeknek, egyetemi oktatóknak, a megye és a város kulturális életé szervezőinek, irányítóinak.

Bevezetőjében megállapította, hogy művészeti politikánk elválaszthatatlan társadalmi életünk, a társadalmi folyamatok és a művészeti folyamatok kölcsönhatására a folytonosság és a megújulás jellemző. Művészeti politikánk alapelvei évek óta változatlanok, művészeti életünk irányításának gyakorlatát jól tükrözi a két évtizeddel ezelőtti megalkotott művészeti politikai irányelvek helyességét. Ezeknek az elveknek alkalmazása, a fejlődéssel kialakuló új helyzetekkel történő szembesítése a folytonosság lényege. Mindennek eredménye, hogy művészeti életünk hosszú ideje kiegyensúlyozott és kedvezően alakul a művészet és a tömegek kapcsolata.

A miniszterhelyettes fölso- rakoztatta a leglényegesebb alapelveket, elemzte ezeket ma érvényességét. Művészeti demokráciának értelmezése, a művészi társadalmi szerepének erősítése a lenini kulturális forradalom része. Célja: „autonóm, a művészet és a tömegek kapcsolatának erősítése, a gátló akadályok elhárítása. A művészet-közönség kapcsolatát

erősítik azok a művészi alkotások, melyeknek központi kérdései mindannyiunk napi életének problémáit ragadják meg. A művészet és közönség közötti közvetítőrendszer mind szélesebb körben hat, csökkenti az egyenlőtlenségeket, s új igényeket ébreszt.

Művészeti kérdésekben különbséget kell tenni a szocialista társadalom művészetét és a szocialista művészet között. Társadalmunk ez utóbbit támogatja, de nem zárja ki az alapvető emberi érdekeket kifejező, a szocializmusra igényt nem, de nem marxista talajon születő alkotásokat. Művészeti életünk egységének alapja éppen ez a politikai egység, a szocializmusra mondott művészi igen. Művészeti politikánk mindenkor figyelembe veszi a művészet sajátosságait, melyek hatással vannak társadalmi, ideológiai és politikai életünkre is. Művészet és politika kapcsolatát nem taktikai szinten, hanem stratégiai övezetben értelmezzük. A művészetnek nemcsak joga, de kötelessége is a szocialista társadalom bírálata, a szocializmus alapjairól, a szocializmus érdekében. A művészet irányító szervei régóta nem avatkoznak bele adminisztratív úton stílári és formai kérdésekbe. Az alkotásokat mindig a produkció szemléleti, tartalmi összefüggéseiben ítéli meg. Ez a biztosítéka annak, hogy az eszméi egység ne váljon uniformizálódással, elszürküléssel, gazdaságosan és színesen új kifejezési formákkal, módokkal, stílusjegyekkel művészeti életünk.

Művészeti politikánk számítt a relatív autonómiára, a művészet önmozgására. Biztosítja a kísérletezés szabadságát, de szabályozza a ki-

sérleti alkotások nyilvánosságát. Művészeti életünk nyitott. A klasszikus értékek mellett a kortárs művészet világértékéi is jelen vannak művészeti közéletünkben. Természetesen elsősorban a szocialista országokkal keressük az együttműködéseket, a kapcsolatokat új lehetőségeit. Ugyanakkor örömeinkre szolgálhat, hogy a magyar művészet értékei jelen vannak a világban. Művészeti életünk a központi elvi irányítás és a decentralizált megvalósítás egysége jellemző. Ezeknek az elveknek az érvényesítése a társadalmi konszolidáció velejárójaként gyorsan zajlott le az elmúlt húsz esztendő első felében. A hatvanas évek közepén különösen az irodalom és a filmművészet felfutása és nagyszámú alkotásai felfedezték művészet és társadalom szoros kapcsolatát.

Tóth Dezső megállapította, hogy a mai valóság összetettebb, bonyolultabb, differenciáltabb, mint bármikor. Művészeink eredményesen törekednek a mai valóság birtokba vételére is. Az élet által felvetett új kérdések, a rejtettebb társadalmi folyamatok, az áttételesebb mozgások, a morális és tudati kérdések előtérbe kerülése, elméleti és művészi integrálása, elemzése és feldolgozása megköveteli az emléttel alapelvek érvényesítését.

Az újszerű társadalmi jelenségek feltételezik, hogy ezek a művészet szférájában újszerűen tükröződjön. Társadalmunk természetesen elsősorban a szocialista társadalmi valóságot nyíltan, őszintén, halálra szemlélettel és kritikusan feltáró művek születését támogatja elsősorban. Az újszerű momentumok elemzését a miniszterhelyettes több aspektusból is vizsgálta. Az alkotómunka területén vizsgálva a kérdést, megállapította, hogy elsősorban a mai prózairodalom és filmművészet, a társadalmi mozgásokat nem követi olyan intenzitással, olyan érdekfeszítéssel és olyan mélységben, mint a hatvanas éveken. Ez nem egy, vagy néhány tényező, hanem sok ok együttes hatásának következménye. A művészet keresi az új posztokat, az új megközelítési módokat és eszközöket, amelyekkel egyenértékűen képes birtokba venni az összetettebb valóságot. Ugyanez az eladatra — az újszerű társadalmi és művészeti folyamatok értékelése és összevetése — a marxista művészeti kritika is. Nagyon fontosnak ítéli meg a generációs kapcsolatokat, mely a megújuló folytonosság záloga. Szólt művészeti életünk demokrátiás muszáj elemeire: a viták, eszmecsere szükségességéről, hiszen a vitában való egység a politikai szociettség lényege.

Defejezésül az esztétikum minden eddigi szélesebb körű megjelenéséből következő feladatokról és a szórakoztatás jogi társadalmi igényének tartalmas kielégüléséről beszélt.

T. L.

Különleges hálók

A jelenlegi mintegy hét-ezerről megközelítőleg tizenöt-tizenhat ezer tonnára nővelik a jövő év végéig a megszített hálók gyártását a

Csütörtökön délután kísérték utolsó útjukra Tatabányán a 12/A aknában tragikus körülmények között elhunyt 26 bányász. A gyász jeleként 26 fekete lobogó övezte a bányagazgatóság épülete melletti Mártírok terét, gyászlobogók lengtek a középületeken, a városi temetőhöz vezető utak mentén. Már a szertartást megelőző órákban sok ezren vonultak a temetőkertbe, hogy leróják kegyeletüket. A temető bejáratától a sírhelyig munkások és ifjúgardisták sorakoztak fel. A koporsók mellett a szerencsétlenül járt bányászok közvetlen munkatársai, a 612-es brigád tagjai, a Miskolci Műszaki Egyetem bányamérnöki karának, és a Tatabányai Bányai Akadémia Iskolájának hallgatói álltak díszőrséget. A hősi halottak hozzátartozói, övegyei, árván maradt gyermekei mellett ott voltak a párt- és állami, a szakszervezeti és a tömegszervezetek képviselői. Elküldték a végső búcsúra küldöttüket az ország összes szénbánya vállalatának dolgozói is.

A gyászinduló hangjai után Simon Pál nehézipari miniszter vett búcsút a bányászoktól. Tolmácsolta az MSZMP Központi Bizottsága és a kormány őszinte részvétét, a Nehézipari Minisztérium dolgozóinak együttérzését.

— Megrendítő ez a búcsú, — mondotta, — hiszen a sors olyanokat ragadott el közülünk, akik előtt még ott állt az élet, az eredményes munka öröme. Halottainkat nemcsak a családtagok és hozzátartozók, munkatársai, a Tatabányai Szénbányák dolgozói, hanem az egész ország gyászolja. Igaz szívből kívánjuk, enyhítse a hozzátartozók fájdalmát az a tudat, hogy mellettük áll a bányászok szolidaritása, az egész magyar társadalom. Az övegyek és az árvák érezni fogják, hogy mellettük állunk, és minden lehetőséget megteszünk, hogy életük gondjait enyhítsük. Ez szocialista rendszerünkben eredő alapvető kötelességünk.

— A szerencsétlenséget kiváltó okot még nem ismerjük, a vizsgálatot még nem fejezték be a szakemberek. Annyit azonban már most is tudunk, hogy nem a bányabiztonság alapvető követelményeinek hiánya okozta a tragédiát. A kormányzat és

Nagy részvétellel kísérték utolsó útjukra a hősi halált halt bányászokat

a bányászat vezetése rengeteget tett és tesz azért, hogy a nehéz és veszélyes föld alatti munka biztonságos legyen. Megállapíthatjuk, hogy ez sok eredményt hozott, de a jövőben is sok a tennivalónk. A 12/A aknában bekövetkezett tragédia arra figyelmeztet bennünket, hogy a természet erői elleni küzdelem nem fejeződött be: ezt a harcot megújuló erővel tovább kell folytatnunk. Erre kötelez bennünket 26 munkatársunk tragikus halála. — Emléket őrizni fogja a megújuló tatabányai szénmedence, a Márkushegytől Mátyásig emelkedő új aknatornyok, az épülő városrészek, amelyek hirdetni fogják a mi évtizedünk bányanemzedékeinek alkotóképességét.

Gál István, a Tatabányai Szénbányák igazgatója a szénmedence bányászainak nevében mondott búcsút.

— Mélységes megrendüléssel hajtjuk meg fejünket előttük, akiket minden tisztelettel megemlémlő, kemény és áldozatos munkátok közben, váratlanul és alattomosan ragadott el a kegyetlen halál. Munkájukhoz hű, igaz embereket, egy nehéz hivatás sosem hátráló harcosait: szénbányászokat gyászolunk. Olyan embereket, akik — sokezer társukkal együtt — a veszélyt is ismerve és vállalva — szálltak le nap-nap után a mélybe, hogy a sötétségből hozzák fel a világosság forrását: a szén. Legtöbben közületek már évtizedekkel ezelőtt, szénbányász apáitok nyomában, a családi tradíciókat folytatva, szálltak le a bányába, és a nehéz szakma minden állomását megjárva, váltak kiváló bányászokká. A többnek és jobbnak önkéntes vállalásával kovácsolódottak össze szocialista brigáddá, tettekkel bizonyították, hogy igaz szívű munkásemberek módjára, mindig készek voltakotok másokért, a közönségért, az egész szocialista társadalomért nemes feladatokat vállalni, és azokat becsülettel teljesíteni. — Mélységes fájdalommal együtt kísérem benneteket utolsó üdvözetetnek, az utolsó jó szerencsét! A hősi halottak munkatársai a felcsendülő bányászhimnusz hangjai mellett engedték le a koporsókat, majd a gyászoló tömegek kórusokkal és virágcsokrokkal borította be a sírhantokat.

Szegedi nők '78

„Mindig kitalálok valamit”

Volt elképzelésem róla. Tudtam, hogy asszisztensnő, hogy a KISZ-alapszervezet titkára. Úgy gondoltam hát, betegként kezel engem is, mondja majd a sokat ismételt szöveget, s alaposan meg kell őt lepni váratlan kérdésekkel, hogy „felkészületlenül”, s így őszintébbé váljék. Elképzelésemet, persze hajthattam a csudába, mert...

Először:

Igazából nem is asszisztensnő. Védőnőképzőben végeztem, jártam is a Szent István környéki tanyavilágban, lovas kocsival, kerékpárral, mikor milyen időben kellett — lehetőleg 24 órán belül — meglátogatnia az újszülöttet. Amikor akkor jött az azóta „férjje” lett Forgó Ferenc és Katalin állást keresni indult Szegedre. Az „olajos” férj gyakran hallhatta akkoriban, milyen nehéz kenyér a Zöld Sándor utcai rendelőintézetben a váltóasszisztenssé. Reggel nyolckor még nem tudta, hogy aznap tiztől a sebészetre küldik-e kisgyermekét, vagy a gyermekgyógyászatra. „Utólag belátom, szakmailag az az időszak többet ért minden iskolai képzésnél.”

Másodszor:

Most ugyan állandóan a nőgyógyászaton dolgozik már, s így közelebb is került — a terhesgondozás révén — eredeti szakmájához, az anya- és csecsemővédelemhez, ám még másfél év, s kijárja a röntgenasszisztens kétszeméti iskoláját — „mert a röntgenen már egészen önálló lehet az asszisztens. Az eredeti elképzelésemről végleg le kellett mondanom — pszichológusnak készültem —, de hogy a röntgenanfolyam után abba hagynom a tanulást, azt nem ígérhetem biztosra!”

Harmadszor:

Ami az őszinteséget illeti, nos, azal meg úgy voltunk, hogy terdenem is alig kellett őt, s rövidbe idő alatt megismertett az életével, mint amennyi alatt az eddigi pár

A továbbiakban:

Hadd folytassa ő a bemutatót, a közbevetett kérdéseket feleslegessé teszi, hogy csepp megilletődöttség nélkül beszél, mint, aki pontosan ismeri magát, s tudja, mit akar, mennyit ér, mire képes.

„Hetvenhárom óta vagyok a rendelő KISZ-esének titkára, harmincra vagyunk — sajnos csak lányok, asszonyok — az alapszervezetben. Kötöttünk is időben együttműködési szerződést az egyik olajos alapszervezettel. Arra azért vigyázva, hogy ne a férjemé legyen az...”, mármint, amelyiknek ő volt a KISZ-titkára. De, hogy ne csak táncpartnerségre lehessen gondolni: a szakmai-politikai vetélkedőre büszkék vagyunk, a vezetőségünk állította össze a kérdéseket, mint ahogy minden mást is igyekeztünk közösen csinálni. Tavaly talán ezért kaptuk meg a KISZ KB dicséret oklevelét. Az én aranykorszok KISZ-jelvényem háromszemélyes lesz az idén, mint Andrea lányom, aki egyre többet követel magának az időmből. Kívánni mást — ahogy mondani szokták: magánéletileg — nem is akarom: „többször lehessen együtt velem, mint most a nagymamájával”.

Végül az egyedüli kérdés, amely meglepette: milyen embernek tartja magát?

„Akaratosnak. Mindig kitalálok, akaratot valomit.”

Pálfi Katalin

Nagyobb felelősség a munkában

Dr. Medve László
pártnapi előadása Szegeden

Szegedre látogatott tegnap dr. Medve László egészségügyi miniszterhelyettes. Felkereste a megyei pártbizottságot, ahol dr. Tamasi Mihállyal, a megyei pártbizottság osztályvezetőjével és dr. Rózsa Józseffel, a megyei tanács vb egészségügyi osztályának vezetőjével folytatott megbeszélést. Délután az orvostudományi egyetem időszerű gazdaságpolitikai kérdéseiről, illetve az egészségügyi ellátás főbb tennivalóiról tartott pártnapi előadást.

A miniszterhelyettes bevezetőjében kiemelte: a lakosság egészségügyi ellátása társadalompolitikánk egyik jelentős része, mely szoros összefüggésben áll gazdaságpolitikai eredményeinkkel. Fejlesztése gazdasági építőmunkánk eredményéhez mérten tervszerűen történik. Az egészségügynek sajátos tennivalói is vannak a párt politikájának megvalósításában. Nem mindegy, hogy milyen a termelőmunkában résztvevők egészségi állapota.

Előadásában arról is szólt, hogy várhatóan az év második felében emelik a nem egyetemi intézményekben dolgozó orvosok és egészségügyi szakdolgozók bérét, akik az elmúlt évi bérrendezésből kimaradtak.

A tervek szerint feiéül 90 ezer új lakás, 17 ezer óvodai, 3100 bölcsődei férőhely, többek között 730 kórházi ágygal bővül egészségügyi hálózatunk.

Felhívta a figyelmet dr. Medve László az orvosok, az asszisztensek és a szakalkalmazottak munkájával járó nagyobb felelősségére is. Az orvosi liberalizmusra, a szakmai felkészültség hiányosságaira figyelmeztet: például az is, hogy amíg 1968-ban 140 ezer volt a különböző fokú munkaképtelenné nyilvánítottak száma, addig ez az elmúlt esztendőben 320 ezerre növekedett. Míg 1968-ban 22 ezren kérték egy év alatt rokkantnyugdíjba helyezését, addig 1977-ben már 38 ezren. A munkaerőhelyzetet jelentős mértékben befolyásolja a különböző okok miatt távol maradtok száma is. Az ország 5,5 millió aktív keresőjéből naponként 300 ezer egyes levő kismama és 220 ezer tapréznés marad távol. Nem beszélve az egyéb indokok miatt nem dolgozókról. A táppénzes fegyelem szilárdulása: ma már 30 ezerrel többen dolgoznak, mint az előző években.

Dr. Medve László az előadás után megtekintette a SZOTE új intenzív osztályát és a közelmúltban átadott verádó állomását.